

4. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей у системі освіти України: метод. рекомендації / [В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.] ; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук. – К. : Атіка, 2010. – 88 с.

5. Раков С. А. Сучасний учитель інформатики: кваліфікація і вимоги / С. А. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – № 3. – С. 35–38.

6. Рамський Ю. С. Методична система формування інформаційної культури майбутніх учителів математики : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Рамський Юрій Савіанович. – К., 2013. – 560 с.

7. Рафальська М. В. Формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів інформатики у процесі навчання методів обчислень : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Рафальська Марина Володимирівна. – К., 2010. – 225 с.

8. Рекомендації ЮНЕСКО щодо структури ІКТ-компетентності вчителів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2A4oH4Y>.

9. Смирнова-Трибульская Е. Н. Основы формирования информатических компетентностей учителей в области дистанционного обучения : монография / Е. Н. Смирнова-Трибульская. – Х. : Айлант, 2007. – 704 с.

10. Тихонова Т. В. Дидактичний аналіз понять «інформатична компетентність» та «інформаційна культура» [Електронний ресурс] / Т. В. Тихонова // International scientific conference «Open educational environment of modern University». – 2015. – Режим доступу : <http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/10/10#.Wpflh3FJdg>.

Дата надходження до редакції: 14.06.2018 р.

УДК 378.046.4

Вікторія САВЧЕНКО,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри виховання, культури здоров'я,

професійної та позашкільної освіти

КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти»

Дніпропетровської обласної ради, м. Дніпро

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ЗАВДЯКИ ЗАСТОСУВАННЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті доведено необхідність застосування інтерактивних освітніх технологій навчання при викладанні фізичної культури в початковій школі. Експериментально перевірено ефективність запровадження інтерактивних освітніх технологій викладання на курсах підвищення кваліфікації вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру. Зроблено акцент на організації освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу та ігрових методів.

Ключові слова: інтерактивні освітні технології, фізична культура, ігрові методи.

В статті доказана необхідність застосування інтерактивних освітніх технологій навчання в ході викладання фізичної культури в початковій школі. Експериментально перевірено ефективність застосування інтерактивних освітніх технологій викладання на курсах підвищення кваліфікації вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру. Зроблено акцент на організації освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу та ігрових методів.

Ключевые слова: интерактивные образовательные технологии, физическая культура, игровые методы.

The article proves the necessity of using interactive educational technologies in teaching physical culture in elementary school and experimentally verifying the effectiveness of the introduction of interactive educational teaching technologies at the courses of initial education of primary school teachers who teach physical education. Emphasized the organization of educational process using the activity approach and the advantage of game methods.

Key words: interactive educational technology, physical culture, game techniques.

Постановка проблеми. Відповідно до вимог нової української школи, навчальної програми з фізичного виховання в школі учні одночасно з опануванням рухових умінь та навичок повинні засвоїти також матеріал із розділу «Основи знань», що передбачає певний обсяг теоретичних відомостей.

Теоретична підготовка учнів початкових класів необхідна як для засвоєння знань, так і формування інтересу до занять фізичною культурою та спортом.

Основна форма організації занять – інтегрований урок із застосуванням сучасних освітніх технологій, метою якого є поєднання в ігровій формі

(наприклад, театралізований) окремих видів діяльності, різноманітних завдань (створення, оформлення та розв'язання кросвордів, пошук відповідей на поставлені запитання, створення творчих завдань, фізичних вправ тощо). Аби під час уроку дитина була активним, зацікавленим учасником процесу оволодіння знаннями, основну увагу слід приділяти руховій діяльності – різноманітним фізичним вправам, рухливим і народним іграм, естафетам, які не лише подобаються дітям, а й прекрасно засвоюються ними на уроках фізичної культури.

Система неперервної педагогічної освіти враховує весь комплекс змін в освіті: інтенсифікацію навчально-виховного процесу, новий зміст і форми його організації, соціокультурну і ціннісну переорієнтацію освіти, а отже, потребує пошуку науково-обґрунтованих підходів до організації навчального процесу та надання можливості вчителям оволодіти сучасними освітніми технологіями.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Сучасний ринок праці вимагає від педагогів постійного підвищення кваліфікації, оновлення фахових знань оволодіння сучасними освітніми технологіями. До такої постановки питання будуть спроможні лише фахівці, які вміють добувати нову інформацію й ефективно її використовувати в педагогічній та управлінській діяльності. У зв'язку з цим доцільно стверджувати про створення моделі інноваційної неперервної фізкультурної освіти. Дана модель повинна містити три етапи навчання професії. На першому етапі здійснюються взаємозв'язки предметних знань і професійних технологій, формується інноваційне мислення; на другому – структуруються нові знання й уміння, вивчаються інноваційні технології, що впливають на підвищення якості навчання; на третьому – вивчається наукова й інноваційна методологія із подальшим її застосуванням на практиці.

Надзвичайно важливий момент у процесі формування фахівця з фізичної культури і спорту нової формації – урахування динаміки зміни якості професійного становлення, професійної компетенції і професійного інноваційного мислення в предметній галузі [3, с. 2].

У наш час важливо вдосконалювати навчальний процес, посилювати його привабливість та результативність, впроваджувати нові форми і технології навчання, зокрема й інтерактивні. Оволодіння слухачами нетрадиційними і складними технологіями вимагає певного перегляду системи професійної підготовки вчительських кадрів [1].

Основна ідея створеної Н. В. Кузьміною [2, с. 64] теорії вдосконалення професійно-педагогічної діяльності полягає в тому, що вчителі, які проходять перепідготовку в інститутах післядипломної педагогічної освіти, повинні прагнути до самовдосконалення. Таким чином, до завдань педагогічної освіти відносять формування акмеологічного підходу до творчої діяльності, прагнення до професіоналізму.

Використовуючи сучасні освітні технології до навчання в інститутах післядипломної педагогічної освіти, можна досягти психологічного клімату в групах, що сприятиме засвоєнню навчального матеріалу, допомогатиме співробітництву між викладачем та групою, зрештою, не лише покращить процес навчання, а в й у подальшому допоможе вчителям навчити учнів основ фізичного виховання та безпечної поведінки.

Створення сучасних освітніх технологій пов'язане зі змістом навчального процесу, послідовністю засвоєння базових знань, умінь і навичок,

раціональними засобами засвоєння навчальної інформації, дидактичним спілкуванням викладача та слухача.

До створення оригінальних проєктів і технологій у системі післядипломної педагогічної освіти призвели пошуки вдосконалення навчально-виховного процесу.

Отже, сучасні академії неперервної освіти повинні спрямувати слухачів курсів підвищення кваліфікації до постійної модифікації своїх знань та вмінь, підвищення рівня власної фаховості, набуття нових знань і компетенцій, опановування сучасними освітніми технологіями навчання та інформаційного простору. Організувати роботу з учителями початкових класів потрібно таким чином, щоб вони змогли застосувати у своїй роботі сучасні освітні технології при викладанні фізичної культури в початковій школі.

Мета статті – науково обґрунтувати важливість застосування інтерактивних освітніх технологій при викладанні фізичної культури в початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Інтерактивні освітні технології дозволяють слухачам навчатися, взаємодіяти між собою, тоді як інтерактивне навчання побудоване на взаємодії слухачів та викладача. Ці методи найбільш відповідають особистісно орієнтовному підходу, адже припускають різні види навчання (зокрема колективне, навчання у співпраці), де слухачі та викладач є суб'єктами навчального процесу. При цьому викладач зазвичай виступає в ролі організатора цього процесу, лідера групи, фасилітатора, творця умов для ініціативи слухачів. Крім того, інтерактивне навчання спрямоване на використання слухачами як власного досвіду, так і досвіду колег, тому, що більшість інтерактивних технологій покликані використовувати досвід самого слухача, причому не лише навчальний, адже нові знання й уміння формуються на основі такого досвіду.

Інтерактивні освітні технології дають змогу суттєво збільшити обсяг засвоєння матеріалу. Розмаїття методів, які використовуються на тренінгових заняттях, пояснюється особливостями сприйняття людини. Так, людина запам'ятовує 10 % прочитаної інформації, 20 % – почутої, 30 % – побаченої, 50 % – почутої та побаченої, а також 80 % – висловленого та 90 % – висловленого і виконаного.

Неабиякий потенціал інтерактивних методів дозволяє проводити обговорення в групах, практикувати й відпрацьовувати вміння і навички на заняттях й у реальному житті.

Інтерактивні методи, як відомо, торкаються всіх рівнів навчання, тоді як пасивні орієнтовані лише на знання і розуміння матеріалу. Таким чином, інтерактивне навчання дає змогу «занурити» слухачів і викладача у спілкування, сприяє збереженню кінцевої мети та основного змісту викладеного матеріалу, видозмінненню форм і прийомів ведення предмета.

Аналіз використання інноваційних технологій у системі підвищення кваліфікації вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру, показав, що інтерактивний метод навчання вирішує три основні функції одночасно: пізнавальну, комунікативно-розвиваючу та соціально-орієнтовну, а також дозволяє:

- реалізувати суб'єкт-суб'єктний підхід в організації навчальної діяльності слухачів;
- формувати розумову й активно-пізнавальну діяльність слухачів;
- посилити мотивацію до вивчення предмета й удосконалення форм та методів навчання;

- створити сприятливу атмосферу на занятті з перепідготовки вчителів;
- відмовитися від монологічного викладу навчального матеріалу і дублювання інформації, отриманої із доступних джерел;
- мимовільно запам'ятовувати спеціальні терміни та відомості;
- відпрацьовувати в різних формах комунікативні компетенції слухачів.

В основу ефективного викладання нами було покладено формування знань, ставлень і навичок, необхідних для засвоєння слухачами курсу «Методика викладання фізичної культури за сучасними освітніми технологіями»:

- знання – інформація, необхідна для розуміння того, які внутрішні та зовнішні чинники впливають на здоров'я, поведінку і спосіб життя людини;
- ставлення – психологічні установки, спрямовані на визначення того, що людям подобається, а що не подобається, що є вартим уваги, а що – ні; ставлення залежить від особистої системи цінностей та соціальних, культурних і моральних норм, які пропагуються в суспільстві;
- навички (спеціальні та соціально-психологічні) – вміння самоорганізувати своє життя у здоровий та продуктивний спосіб життя.

Навчання на засадах розвитку життєвих навичок реалізує концепцію особистісно орієнтованого навчання і спрямоване на отримання задоволення від навчання. Зокрема, навчання здійснюється в ситуаціях, близьких до реального життя, з урахуванням потреб і проблем того, хто навчається. Перевага надається інтерактивним, а не інформативним формам навчання, які досі, на жаль, переважають у викладанні курсів підвищення кваліфікації, є, безумовно, корисними, але не спроможні повною мірою забезпечити зміни у ставленнях і поведінці слухачів.

Для підвищення ефективності навчального плану в системі підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури початкових класів нами запропоновано такі інтерактивні методи навчання: інформаційне повідомлення, міні-лекції, мозковий штурм, аналіз історій та ситуацій, інтерактивні презентації, рольові ігри, запитання та відповіді, дебати, рухливі ігри тощо. Основними формами роботи при цьому є: групова й індивідуальна, робота в парах. Використання даних методів у навчальному процесі обумовлено метою та завданнями, специфікою запропонованої теми та основних засобів, що забезпечують високий рівень знань, необхідних навичок і вмінь учителів фізичної культури.

Проведення курсів підвищення кваліфікації вчителів початкових класів за навчальним планом із використанням інтерактивних технологій дало позитивні результати, зокрема під час проведення курсів:

- застосовувалося поетапне здійснення перепідготовки слухачів на основі взаємозв'язку теорії і практики;

- відбувалося впровадження інтерактивних методів і форм навчання;
- забезпечувався різномірний зміст теоретичних і практичних завдань (відповідно до набутих знань та умінь слухачів);
- відбувалася активізація самостійної роботи слухачів із використанням інтерактивних методів навчання;
- зосереджувалася увага на постійному налаштуванні слухачів на саморозвиток, творчу самореалізацію, самовдосконалення.

Використання інноваційних технологій навчання на курсах підвищення кваліфікації дозволяє максимально стимулювати реалізацію особистості слухачів у проведенні занять із фізичної культури у початковій школі.

Висновки. Варто зауважити, що важливою відмінною рисою інтерактивних освітніх технологій навчання є розвиток ініціативності вчителя, що стимулюється викладачем із позицій партнерства. Хід та результат професійної перепідготовки з використанням інтерактивних технологій створюють для кожного окремого учасника навчального процесу можливість розвитку ініціативності на засадах власної освітньої траєкторії. Процес перепідготовки на курсах підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури, які викладають у початкових класах, із використанням інтерактивних технологій сприяє розвитку здатності особистості самостійно приймати рішення, знаходити нестандартні варіанти розв'язання проблем, створювати комфортні умови навчання учнів, на основі яких вони відчують власне зростання. Використання інтерактивного навчання – один із найважливіших напрямів удосконалення перепідготовки вчителів в академіях неперервної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Комар О. А. Авторська система підготовки майбутнього вчителя початкової школи до застосування інтерактивної технології у професійній діяльності / О. А. Комар // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету – 2009. – № 5. – С. 74–80. – (Серія «Педагогіка»).
2. Кузьміна Н. В. Образовательная акмеология – путь повышения качества подготовки специалистов образования / Н. В. Кузьмина, Н. А. Данилов // Мат. межд. науч. конф. «Инновации в психолого-педагогической теории и практике». – Шуя : ШГПУ, 2001. – С. 62–66.
3. Магин В. А. Научно-исследовательская работа в профессиональном становлении специалистов по физической культуре и спорту / В. А. Магин, П. Ю. Тищенко // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 6. – С. 2–3.

Дата надходження до редакції: 12.09.2018 р.